

دوست دانشور عزیزم جناب آقای محمدخانی. با سلام و تجدید ارادت. شماره ۴۲ و ۴۱ ماهنامه گرامی کتاب ماه (ویژه ادبیات و فلسفه) عز وصول ارزانی داشت. از لطف سرکار و دیگر همکاران ارجمند شما سپاسگزارم.

گفت‌وگو با استاد دانشمند جناب آقای دکتر فتح‌الله مجتبیایی را با دقت و لذت خواندم. خداوند به شما سلامت و سعادت ارزانی دارد. این کار زیبایی شما خدمت شایسته‌ای است به فرهنگ غنی و انسانی، که از سر بی‌اعتنایی، سال تولد که هیچ، سال درگذشت بسیاری از مردان ادب و فرهنگ ما را به درستی ثبت و ضبط نکرده‌اند. اما... متأسفانه این غفلت هم‌چنان ادامه دارد. در همین مصاحبه، سال تولد و محل تولد استاد مجتبیایی ذکر نشده است. برای ایشان عمر دراز همراه با سلامت و سعادت از خداوند بزرگ خواستارم.

نکته‌ای دیگر این که یادداشت مهرآمیز بانوی دانشمند سرکار خانم رویا صدر را خواندم، از لطف ایشان نیز سپاسگزارم. خانم صدر به ظاهر کتابی را که این ناچیز درباره شعر و زندگی استاد علامه دهخدا با نام «دهخدای شاعر» منتشر کرده است ندیده‌اند. این کتاب سه بار (۱۳۶۲، ۱۳۵۸، ۱۳۵۵) چاپ و منتشر شد و با استقبال دوستداران دهخدا مواجه گردید، اما از چاپ سوم به بعد، انتشار آن از سوی موسسه امیرکبیر موقوف و متوقف گردید. موسسه امیرکبیر نه کتاب را چاپ می‌کند و نه اجازه می‌دهد که دیگران چاپ و منتشر کنند. باری، به عبارت دیگر این حقیر تا کنون سه کتاب درباره استاد علامه دهخدا منتشر کرده است. امید است در چاپ دوم دجوی نابعه مقاله‌هایی که بعداً به دست آمده به آن افزوده گردد. مقاله جناب آقای دکتر عنایت هم که خانم صدر به وجود آن اعتراض کرده‌اند، از رهگذر آگاهی بیشتر خواننده کتاب به مفهوم طنز و مضامین آن آمده است. در سال ۱۳۶۲ چاپ سوم کتاب دهخدای شاعر منتشر شد. به اشارت دوست بزرگوارم دانشمند گرامی حضرت استاد دکتر علی‌اصغر حلبی نسخه‌ای خدمت نویسنده بلند آوازه ایران استاد زنده یاد سیدمحمد علی جمال زاده تقدیم داشتم که ایشان نامه‌ای مفصل فرستادند. نامه استاد جمال زاده را تقدیم می‌دارم. چنانچه محتوای آن به کارتان آمد امر به درج آن بفرمایید. دیگر بس و بدروند. با آرزوی بهروزی و پیروزی برای شما و همکاران عزیزتان.

قریان شما
دوستدار ولی‌الله درودیان

• طبق دستخط شریف استاد مجتبیایی که در آرشیو من ضبط است، ایشان در سال ۱۳۰۶ خورشیدی در تهران به دنیا آمده‌اند.

همایش بزرگداشت ملک الشعراء بهار در فرانسه

(سخنرانی)

۳- «بهار، شاعر» (چهار جلسه، ۱۰ سخنرانی)

همایش در صبح روز جمعه ۳۱ فروردین / ۲۰ آوریل، با سخنرانی پروفسور یان ریشارد و دکتر احمد جلالی (رئیس نمایندگی ایران در یونسکو)، رسماً افتتاح شد. ابتدا دکتر ریشارد، گزارشی از چگونگی شکل‌گیری این همایش ارائه داد. سپس دکتر جلالی به طرح موضوع گفتگوی تمدن‌ها و این که ایران، سرزمین گفتگوی تمدن‌ها است پرداخت و ملک الشعراء بهار را از چهره‌های درخشان این تمدن و میراث‌دار زبان و ادب فارسی برشمرد. پس از آن، سخنرانی‌ها به ترتیب زیر آغاز گردید:

روز اول - جلسه اول:

ریاست جلسه: احمد کریمی حکاکی

سخنرانان:

۱- هما یون کاتوزیان (دانشگاه آکسفورد): «بهار در دوره مشروطه»

۲- ماشاءالله آجدانی (کتابخانه مطالعات ایرانی، لندن): «بهار و مفهوم ديمقراسی»

۳- یان ریشارد (دانشگاه سوربن): «بهار و کودتای ۱۲۹۱»

۴- ناصرالدین پروین (ژنو): «بهار، روزنامه نگار ایرانی»

جلسه دوم:

ریاست جلسه: اولگا دیویدسن

سخنرانان:

۱- شهین سراج (پاریس): «ترجمه بهار از متن پهلوی آندرز آذرماسپندان»

۲- سیدصادق سجادی (مرکز دائرةالمعارف بزرگ

به مناسبت فرا رسیدن پنجاهمین سال درگذشت ملک الشعراء بهار، شاعر پرآوازه معاصر ایران، همایشی بین‌المللی در دانشگاه سوربن برگزار گردید. اندیشه برگزاری این همایش، سه سال قبل در تهران به ابتکار نگارنده (علی میرانصاری) و همفکری و همراهی پروفسور یان ریشارد (مدیر بخش ایران شناسی دانشگاه سوربن)، شکل و قوام یافته بود. با پیوستن خانم شهین سراج به این جمع، کمیته‌ای جهت برنامه‌ریزی، هماهنگی و برگزاری همایش بنیان شد. سرانجام پس از رایزنی‌های بسیار و فراز و نشیب فراوان، در روزهای ۳۱ فروردین و اول اردیبهشت ماه سال جاری (۲۰ و ۲۱ آوریل)، این گردهمائی به همت دانشگاه سوربن، انجمن ایران شناسی فرانسه در ایران، انجمن فرهنگی رازی در پاریس و حمایت مادی برخی از ایرانیان خارج از کشور، در دانشگاه سوربن برگزار گردید. در طول دوروز برگزاری این همایش که تحت نظارت و مدیریت پروفسور یان ریشارد، خانم دکتر حشمتی (استاد ایرانی دانشگاه سوربن) و دکتر احسان نراقی انجام گرفت، استادانی از ایران، فرانسه، انگلیس، سوئیس و آمریکا، با ارائه مقالاتی متنوع به طرح نظرات خود درباره جنبه‌های مختلف زندگانی سیاسی، ادبی و علمی ملک الشعراء بهار پرداختند. مقالات و سخنرانی‌ها در سه محور زیر بود:

۱- «بهار، روزنامه نگار و سیاستمدار» (یک جلسه،

۴ سخنرانی)

۲- «بهار، استاد دانشگاه و محقق» (دو جلسه، ۵

۲- چهارزاد بهار (تهران): «گزارشی درباره چاپ دیوان بهار»
 ۳- تقی پورنامداریان (پژوهشگاه علوم انسانی - تهران): «مخاطب در شعر بهار»
 جلسه چهارم:
 ریاست جلسه: همایون کاتوزیان
 سخنرانان:

۱- سیروس شمیسا (دانشگاه علامه طباطبائی - تهران): «سبک‌شناسی بهار»

۲- حسین اسماعیلی (پاریس): «بازخوانی سروده‌های بهار به لهجه خراسانی»

۳- حبیب شریفی (پاریس): «تصنیف‌های بهار از نگاه موسیقی»

این همایش در غروب روز شنبه اول اردیبهشت / ۲۱ آوریل به پایان رسید و در پایان با همفکری و هماهنگی برگزارکنندگان، بیانیه‌ای در جهت حفظ، تقویت و گسترش زبان فارسی در گستره ایران، افغانستان و آسیای مرکزی، تدوین و به یونسکو ارائه گردید.

در همین شب، ضیافتی از سوی دفتر نمایندگی ایران در یونسکو و ریاست محترم آن آقای دکتر احمد جلالی در مقر یونسکو برپا شد، که شرکت‌کنندگان همایش و برخی از ایرانیان فرهنگ دوست در آن حضور داشتند. در پایان این مراسم، از برگزارکنندگان همایش که در طول نزدیک به سه سال، آن را برنامه‌ریزی و شکل داده بودند و نیز از خانم دکتر حشمتی که از مدت‌ها و نیز در طول دو روز برگزاری سخنرانی‌ها با جدیت و دلسوزی بسیار هدایت همایش را بر عهده داشتند، تشکر و قدردانی شد.

تقاضای بسیاری از شرکت‌کنندگان، در پایان جلسه چهارم وقت دیگری برای دکتر خطیبی در نظر گرفته شد که ایشان به تکمیل بحث خود و نیز به ذکر خاطراتی از ملک‌الشعراء بهار پرداخت.

۲- اولگا دیویدسن (بوستن - آمریکا): «فردوسی و بهار در تبعید»

۳- علی میرانصاری (مرکز دائرةالمعارف بزرگ اسلامی و سازمان اسناد ملی ایران): «بهار و شاهنامه: بحثی درباره روش بهار در تصحیح شاهنامه»

جلسه دوم:

ریاست جلسه: سلیم نیساری

سخنران:

۱- احمد کریمی حکاک (دانشگاه واشنگتن، سیاتل): «بهار و نیما»

جلسه سوم:

ریاست جلسه: سلیم نیساری

سخنرانان:

۱- حمید دانشور (پاریس): «بازخوانی چند قصیده بهار»

اسلامی - تهران): «تصحیح تاریخ سیستان توسط بهار»

۳- والی احمدی (دانشگاه کالیفرنیا - پرکلی): «سبک‌شناسی بهار و سامان دادن به بخشی از تاریخ ادبی ایران توسط بهار»

جلسه سوم:

ریاست جلسه: ژیلبر لازار

سخنرانان:

۱- محمد دبیرسیاقی (مؤسسه لنت‌نامه دهخدا - تهران): «مباحث بهار و عباس اقبال آشتیانی در مجله دانشکده»

۲- اریک فیلیپو (مرکز ملی پژوهش‌های علمی - پاریس): «بهار و نامه‌ای از او به پارسیان هند»

روز دوم، جلسه اول:

ریاست جلسه: یان ریشارد

سخنرانان:

۱- حسین خطیبی (دانشگاه تهران): «جایگاه بهار در شعر فارسی» (سخنرانی آقای دکتر خطیبی در این

قسمت به علت کمبود وقت، نیمه تمام ماند که بنا به